

ακούβιτον

Τρίτη, 13 Νοεμβρίου 2012

3:58 μμ

Σημασία:

Ανάκλιτρο

Παρεμεινε στην ιστορια από την αιθουσα **των δεκαεννέα ακκουβίτων** που σημαίνει Αιθουσα των 19 ΑΝΑΚΛΙΝΤΡΩΝ και ηταν η αιθουσα των τελετών του Ιερου Παλατίου .

Απανταται και ως

- Τρικλινιον των ιθ (19) ακκουβίτων
- Τριβουνάλιον . Το τριβουνάλιον των εννεακαίδεκα ακκουβίτων.
- Ο Αναστασιος στην Ιστορια του και ο Νικηφορος Κωνσταντινούπολεως το ονομάζουν novemdecim acccubituum και το χαρακτηριζπυν τριβουνάλιον ακούβιτον των νοβελισίμων.^{9591.52}
- Εξάερον (πχ. Το Εξάερον των Δεκαεννέα ακκουβίτων). Διέθετε 6 κογχες και από εκει ονομαστηκε εξάερον (ισως από το εξαεδρον) . Δεν λαμβανεται υποψη μια εβδομη κογχη οπου ευρισκετο το αυτοκρατορικον ακκουβιτον . Ο ορος εξάερον μαλλον αφορά αυτη και μονον την αιθουσα.¹⁶¹

Συνώνυμα

Ανακλιτρον, κλίνη

Εγκυκλοπαιδικά

Ονομάστηκε έτσι γιατί διέθετε δεκαεννέα ανάκλιτρα δεξιώσεως. Εδώ ο αυτοκράτορας δίνει τα επίσημα γεύματα όταν το απαιτεί η περίπτωση.Κάθε ανάκλιτρο (τηρείται η ρωμαϊκή παράδοση) μπορεί να χωρέσει δώδεκα πρόσωπα. Ολα μαζί σχηματίζουν δυο σειρές από εννέα ανάκλιτρα η κάθε μια. Το δέκατο έννατο, το αυτοκρατορικό ανάκλιτρο, είναι τοποθετημένο χωριστά, πάνω σε ένα είδος εξέδρας, που δεσπάζει στο Τρίκλινο. Παραπετάσματα (βηλα=vela) που κρέμονται από ασημένιες κολόνες δίνουν την δυνατότητα να απομονώνεται ο αυτοκράτορας από τους προσκαλεσμένους του.

•

Ετυμολογία:

Από το λατινικο **accumbo (ad+cumbo)** ξαπλωνω, κατακλινομαι

Cubo

Ειμαι εξαπλωμενος, κειμαι, κοιμάμαι, συνευρισκομαι μετα γυναικός, ασθενω, τρωγω (κατά συνεκδοχην, επειδη ετρωγαν ξαπλωμενοι),ειμαι ηρεμος, σκύπτω

Παραγωγα

Cubitus το ξαπλωμα, το κρεβάτι cubator

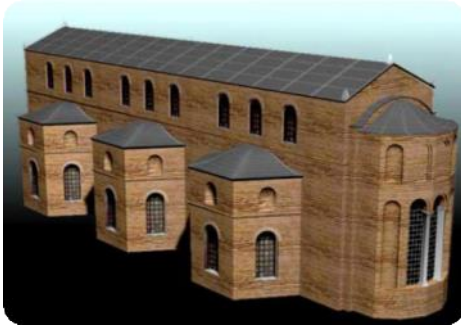
Cubitura η κατακλιση, το ξαπλωμα*. Πλαυτος ap. Non. p. 198, 25.

Ο μαθητης που είναι της ξαπλας, ο της **κουμπιτούρας** είναι ο **κουμπούρας**. Παραφθορα από συσχετιση με το γνωστο εμπροσθογεμές πιστόλι. Η συχετιση της κουταμαρας, αμελειας με το πιστόλι είναι παραλογη. Αντιθετα η συσχετιση με την τεμπελια (cubitura) είναι απόλυτα λογική.

Επειδη όμως συσχετισθηκε ο τεμπελης με την κουμπούρα και το ξεκινημα της κουμπουρας γινονταν με το φορτωμα του κοκκορα (πυροκροτητή) λεγαμε την φραση "φορτωσε τον κοκκορα" . Αργοτερα οι κουμπουρες (πιστολια) εξέλειπαν αλλα οι κακοι και αμελεις μαθητες πολλαπλασιαστηκαν, η φραση εγινε "τα φορτωσε στον κοκκορα" (πετεινό) . Με το "Τα" εννοουνται τα γραμματα. Ένα γραμμα αποστελλεται με ταχυδρομικο περιστερι όχι με κοκκορα (πετεινό, αλέκτορα).

*Charlton T. Lewis, Charles Short, A Latin Dictionary

Εικόνες

Το τριβουνάλιον των εννεακαίδεκα ακκουβίτων.

Φράσεις

Δεν έχει πια που ν' ακουμπήσει
Του ακούμπησα πέντε χιλάρικα για προκαταβολή.
Έβαλε και ρολόι του στην ακούμπα.

Αναφορές

Ακκούβιτον

ἀκούβιτον, οἱ ἀκούβιτον, ου, τὸ, accubitum. ΛΑΟΔ. 28.

QUIN. 74 Ἀκκούβιτα στρωννύειν.

Τὸ τριβουνάλιον τῶν Ἐννεακαίδεκα Ἀκουβίτων, the name of a hall in Constantinople. ΤΗΟΡΗ. 616, 17. ΝΙC. CONST. 64 Ἀκκουβίτων.

Τὸ ἐξάερον τῶν Δεκαεννέα Ἀκκουβίτων, the same as the preceding. ΠΟΡΦ. CΕR. 20, 13. (Compare εἰκοσίκλιμος.)

ἀκουμβίζω, ἰσα, accumbo, to recline at meat, to sit at meat, to sit down at table. ΠΟΡΦ. Cεr. 47 Ὅτε ἀκουμβίσωσιν οἱ δεσπότες ἐπὶ τῆς τραπέζης.

2. To lean against or upon anything. SUID. Ἀπερῖδομαι . . . ἀκουμβίζω.

Εἶτα εἰσελθὼν ὁ πατριάρχης εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον, καὶ τοῦ βασιλέως μέλλοντος **ἀκουμβίσαι** εἰς τὰ **ιθ' Ἀκκούβιτα** καὶ

ὀψικευόμενοι ὑπὸ τοῦ **κουβουκλείου**, καὶ **ἀκουμβίζουσιν** οἱ δύο ἐξ ἴσου ἐν τῷ **ἀκκουβίτῳ** καὶ πίνουσι πρὸς ἅπαξ.

καὶ

εἶθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τὴν ὑπουργίαν καὶ εἰσέρχεται, τοῦτο δὲ ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φίλων. Μέλλοντος δὲ ἀνίστασθαι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν φίλων ἐξεληθόντων, μένουσιν οἱ τοῦ ἄνω **ἀκκουβίτου** φίλοι, οἱ μητροπολίται καὶ ὅσοι εἰσὶν εἰς τοὺς πρώτους **ἀκκουβίτους**, ἤγουν εἰς τὸν δεξιὸν καὶ εὐώνυμον ἐπίσκοποι.^{538.47}

Από το **accoumbo** προέρχεται και το ελληνικό **ακουμπώ** που σημαίνει στηρίζομαι, εφάπτομαι, ερείδομαι, θέτω, καταθέτω και κατά συνεκδοχήν πληρώνω. Στην σημερινή αργκό **ακουμπώ** σημαίνει δίνω ως ενέχυρο και η **ακούμπα** είναι το ενεχυροδανειστήριο.

Ξεκουμπίζομαι

Το προθημα ξε- < αρ. Εκ, εξ έχει την εννοια της αρσης, αρνησης, αντιθετου
Πβλ. ξε-δίνω, ξε-χνω < ξε-χάνω, ξε-παπας (αποχηματισμένος παπάς, Κρητ. Ιδιωμα) έτσι και το ξεκουμπίζομαι σημαίνει δεν ακουμπώ, παύω να κάθωμαι άρα φεύγω.

ΦΡ: ξεκουμπίσου!

Αντιλογος :

-Εγω φεύγω

-Ξεκουμπίδια (ή στα τσακιδια)

κουκουβίζω.

εκεί που παν να φυλαχτού (ενν. οι περισσότερες) τρέμου και κουκουβίσου (Ερωτόκριτος Δ΄ 1830).
Πεφτω **κι ακουβίζω** > κακουβίζω > κουκουβίζω

[<ουσ. κουκούβα + κατάλ. -ίζω. Η λ. και σήμ. ιδιωμ.]

Κουρνιάζω

Λεγεται κυριως για το κοιμισμα των πουλιών.

: (<τουρ. Ουσ. Κορνα(k)¹³¹ = καταφύγιο)

Παρανοήσεις

Το ακουμπώ δεν σχετιζεται ρημα κουμπωνω από το αρχ κομβώ < ουσ. Κομβος.
κομπώνω· γκομπώνω· κομπώννω· κουμπώνω· αόρ. ?εκομπήθησαν.

I. Ενεργ.

1) «Δένω» κάποιον με μάγια:

νομίζουν κατεργάζεται (ενν. ο Ιωσήφ) μάγια να τους κομπώνει (Χούμνου, Κοσμογ. 1614).

2) Εξαπατώ, ξεγελώ:

γιατί με απαρνίστηκες, μόνον εκόμπωσές με (Διγενης Ο 1753).

II. Μέσ.

1) Γελιέμαι:

μην κομπωθείς πως αγαπά (ενν. ο βασιλιάς) τον κύρη σου κι εσένα (Ερωτόκριτος Α΄ 228).

2) Αυταπατώμαι· καυχιέμαι:

κείνοι οπού κομπώνουνται και λέγουν κι έχουν φίλους ... έσφαλαν και πλανώνται (Σαχλ. Β΄ Ρ 170).

Η μτχ. παρκ. ως επίθ. =

1) Ψεύτικος, απατηλός:

αγάπη κομπωμένη (Ερωτόκρ. Γ΄ 455).

2) «Φαντασμένος»:

(Αλεξ. 1815).

[<κομβώ (Ησύχ., Γλωσσάρ.) <ουσ. κόμβος. Τ. κομβ- τον 9. αι. Ο τ. -νω και σήμερα στο Κυπριακο ιδιωμα. Ο τυπος.
Κουμπώνω = συναρτω, συνδεω με κομβια (κν κουμπια)

Αναφορές

Ἄκουβιτον. *Accubitum*. Onomasticon Vetus. *Accubitum*. αὐκλουβι-
 ριον. Lampridius de Commodo. *Non accubuit nisi in accubitis, qua pri-*
mo leporinum habuissent, aut plumas per ducum subalares. Iuvenalis Scho-
 liastes Sat. v. *Apud Veteres accubitorum usus non erat, sed in lectulis dis-*
cumbentes manducabant. Suidas. σκουβί, χαρμηροβίον ἀκουβίτον κατὰ ἔξοδον.
 Paulus Diaconus in Leone corrigendus est. *Silentium contra sanctos*
ac venerabiles celebravit iconas in tribunali decem ac novem accubitum.
 Hodie editur, *novem cubitum*. Perperam. Ecce alterum ejusdem lo-
 cum in Leone Constantini F. *Et in crastino sabbato sancto exiit Im-*
perator in tribunalibus decem et novem accubitum. Codinus de Origin.
 Constantinop. κατὰ δέκα ἐπίαια ἀκουβίτα, καὶ τὸ ἐπίψυμον, καὶ τὴν τοῦτον τοῦ
 ἀγίου ἐπιφάνου. Aponius ad Cantica, lib. 111. *Concurrat ad suffragia re-*
gii in humilitatis accubitu recubantis, antequam exaltatus sedeat iudex. Sy-
 nod. Laodic. Can. xxviii. καὶ εἰς τὴν τοῦ κυριακῆς συνοδίῃς, καὶ ἀκουβίτων
 ἐπιφάνου. Elegantissimus verò locus est in Responsis Ioannis Episcopi
 Citti ad Constantinum Cabasilam. καὶ εἰς τὴν τοῦ κυριακῆς, ἢ ἐν τῷ ἐκ-
 κλησιαίαις τὰς λειτουργίας ἀγάπης ποιῆν, καὶ ἔνδον ἐν τῷ οὐρανῷ ἐδίον, καὶ ἀκουβίτων
 ἐπιφάνου. οἱ δὲ τὰ τὴν ποιῆν τὴν λειτουργίαν, ἢ πνευματικῶς, ἢ κατὰ αἰσθητικῶς. ἀκου-
 βίτων δὲ λέγεται ἀπὸ τῆς ἐπιφάνου καὶ σκουβίτου εἰς ἡμέρας καὶ μαλακῶν.
 ἀκουβίτων γὰρ ἔστι λατίνους τὸ ἀσπίθω. Corrige in 1 eg. Franc. lib. 1.
 cap. lxxv *Operá tectrilia non faciant, nec ca pulent vestitus, non consuant,*
vel acubacula fiant Malè editur, vel *acubacula*. Wilramus Abbas in
 Cantica Canticor. *Reclinatoria* appellat. cap 11. *Prospicis illum in reclina-*
toryis accumbentem, seqúe inclinantem ad eos quos collocutione sua dig-
natur.

9245.42

16/11/2011

ἄκουβίτων ἢ ἀπθουσα 143 - 144, 231 - 233

BBP 161

ACCUBITA (*arch.*). Nome che i Romani davano ai letti, sui quali si adagiavano pranzando e cenando. Sembra da varii testi degli autori che un tal nome fosse comune tanto pei letti sunnominati, quanto per quelli destinati al sonno, ma che dessi fossero diversi nella forma, non venissero usati che dai grandi e dai ricchi, e che non hanno a confondersi coi semplici letti, *lecti triclinares*, o *lectuli discubitorii*, di cui usavano le persone di stato mediocre. Nei primi spargevasi a piene mani ciò che il lusso ha di più prezioso e tutto quanto poteva venire in mente giovevole alla mollezza. Al riferire di Lampridio, Ellogabalo non si serviva di verun' altra specie di letti da tavola fuorchè di quelli riempiti di pelo di lepore, o di penne di pernici. Sparziano, nella vita di Elio-Vero, ci ha conservata la memoria d'una ricercatezza anche più squisita. « Quel principe, dice egli, faceva riempire i letti da tavola di rose e di gigli. » Quelli che vedevansi nel *triclinio* o *bictinio*, sala da pranzo dei ricchi, erano centinati per poter essere adattati alla tavola su cui mettevansi i cibi, la quale era rotonda. Venivano pur chiamati *sigmata*, perchè la loro forma si assomigliava ad una lettera greca che ha la figura del nostro C.

Screen clipping taken: 10/5/2012 5:12 µμ

ACCUBITA the name of couches which were Used in the time of Roman emperors, instead of the triclinium for reclining upon at meals. The mattresses and feather-bds were softer and higher, ni the supports (sulcra) of them lower in proportion the triclitulum. The clothes and pillows spread over them were called **accubitolia**.

Accubitorium

Τάφος , κτισμα προς ταφην νεκρων.

Πβλ. Accubitoria ad **catacumbas**

βλ. και [αποκόμβιον](#)

ἄκουμβίζεν. *Accumbere. Reclinare. Incumbere. Chronicon Con-*
stantinop. τὸ δὲ κτίσμα ἠκύνβιζεν εἰς τείχη τὸ χερσαῖον. Nicetas in A-
 lexio, lib. 111. ἀφείς τὸν πόλεμον μέχρι τῶν τήχων ἀκύνβισται τῆς πόλεως.
Glossa Græcobarbara. λεγέ) καὶ εἰς κάποιον κούτζον, ὃ ὀπί) ἀκύνμπίζε
 δύο βακτηρίαις. Hinc compositum, ἐπακύνβίζεν. In piti. *Incumbere.*
 Hero in παρεκβολαῖς. καμαλαύκισι ἀρκαδικὸν περὶ βαλλόμα) καὶ εἰς δὲ
 Ἰππικὴν εἰς ὄμα) καὶ ἐπακύνβίζον εἶπιν.

Βιβλιογραφία

ΑΣ3 Βυζαντινὸ Λεξικὸ - Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis